

Ο Δικός μας Δεκέμβρης

Των Βασίλη Λινάρδου και Παναγιώτη Μαυρόπουλου

Έχουν γραφτεί τόσα μα τόσα πολλά όμως το να αντιληφθούμε τι ακριβώς ήταν ο Δεκέμβρης αποτελεί, μέχρι και σήμερα, μια τεράστια ανάγκη. Σήμερα, οχτώ χρόνια μετά οι αναμνήσεις και τα βιώματα των τότε μαθητών/μαθητριών λυκείου που είδαν όλες τις ψευδαισθήσεις της γενιάς τους να σκάνε σε μια στιγμή, παραμένουν ζωντανές. Οι ιδέες και οι πρακτικές που γεννήθηκαν τότε, είναι και αυτές που μας συνόδευσαν όλα τα επόμενα χρόνια, στα φοιτητικά αμφιθέατρα, τις πλατείες, τα σπίτια μας, τις ζωές μας. Σε όλα αυτά που έχουν γραφτεί εμείς θα θέλαμε να προσθέσουμε κάτι ακόμα, το δικό μας Δεκέμβρη.

Σημασία, για να καταλάβουμε τι πραγματικά συνέβη το Δεκέμβρη, έχει να δούμε τι οδήγησε σε αυτόν. Ο Δεκέμβρης δεν ήταν απλώς η απάντηση στη κρατική δολοφονία ενός από εμάς, αλλά κάτι που χτιζόταν και φούσκωνε πολλά χρόνια μέσα στις νέες γενιές. Τον έθρεψε το ξύλο και η καταστολή στους φοιτητές το 06-07, η πολιτική και οικονομική παρακμή που μέρα με τη μέρα χειροτέρευε, η οργή των παιδιών απέναντι σε αυτό που μας ζητούσε η κοινωνία και το καπιταλιστικό αδιέξοδο. Να γίνουμε ανταγωνιστικοί, να κάνουμε θυσίες, να σκύβουμε συνεχώς το κεφάλι, να αποδεχτούμε την οικονομική κρίση, να δικαιολογήσουμε την κρατική καταστολή, να πατήσουμε επί πτωμάτων, να συνηθίσουμε τη βία. Η παιδικότητα και η εφηβική άνθηση απουσίαζαν. Ένα μπαλόνι που άπληστα φούσκωναν και μία σφαίρα τελικά το έσκασε. Ένα μπαλόνι γεμάτο κανονικότητα, καθημερινή συστηματική βία και καταπιεσμένες ανάγκες και συναισθήματα.

Στις τράπεζες λεφτά, στη νεολαία σφαίρες.. Ήρθε η ώρα για τις δικές μας μέρες!

Η 6η του Δεκέμβρη αποτελεί ίσως τη πρώτη κοινωνική εξέγερση της κρίσης. Από τη στιγμή της δολοφονίας μέσα σε ελάχιστες ώρες γίναμε συμμετοχοί πρωτοφανών και δραστηκών φαινομένων. Χιλιάδες νέοι και νέες, μαθητές και μαθήτριες, βγήκαν αυθόρμητα και αντανάκλαστικά στους δρόμους, στα σχολεία, στη κοινωνία. Είδαμε για πρώτη φορά να σπάει στη πράξη ένα μοντέλο κινήματος το οποίο ήθελε το κόσμο να τρέχει πίσω από κινητοποιήσεις και πορείες σε συγκεκριμένο χρόνο, τόπο και με συγκεκριμένο τρόπο διεκδίκησης, πάντα πίσω από τις εξελίξεις και τη καθημερινότητα. Ένα νέο κίνημα διαμορφωνόταν και με κινητήρια δύναμη την οργή, την αγανάκτηση και το αυθορμητισμό, έπαιρνε τα δικά του χαρακτηριστικά. Χαρακτηριστικά που αμφισβητούσαν τα όσα ξέραμε και διαρκώς εμπλουτίζονταν. Τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης επιβεβαίωσαν για πρώτη φορά τα οριστικά τους χαρακτηριστικά, δικτύωσαν τη νεολαία με στόχο τη συνάντηση, μια συνάντηση που οδηγούσε στα κέντρα και στους δρόμους των πόλεων. Και όλα αυτά μάλιστα με πρωτοφανή αποτελεσματικότητα κόντρα, στα ΜΜΕ που έπαιζαν το ρόλο πυροσβέστη και διαιτητή-κριτή της οργής, τη στιγμή που από στόμα σε στόμα από τα σχολικά προαύλια και τις σχολές, μέχρι τα πεζοδρόμια και τις γειτονιές, οι κουβέντες οδηγούσαν στους δρόμους. Είχε εκ των πραγμάτων όλα τα συστατικά μιας κοινωνικής εξέγερσης: αυθόρμητη εκτόνωση μέσω μιας αντικειμενικής αντι-βίας κόντρα στην βία του συστήματος, συνολικοποίηση μέσα από τη μαζικότητα και τη συλλογικοποίηση των αιτημάτων της νεολαίας.

Σε αυτό το σημείο θα ήταν σημαντικό παρόλα αυτά να δούμε και τις προβληματικές του Δεκέμβρη και των απόψεων γύρω από αυτόν. Συχνά στην Αριστερά διηγούμαστε την ιστορία, τις νίκες και τις ήττες μας ως μονοδιάστατα ή απόλυτα συμβάντα, ενώ οι αλήθειες κρύβονται κάπου στη μέση. Ο Δεκέμβρης όντως αποτελεί κόμβο και σημαντική

παρακαταθήκη με επιρροές στο σήμερα και για πάντα, ωστόσο για να τον αποκρυπτογραφήσουμε σωστά πρέπει να δούμε και τις προβληματικές του. Ως προς την Αριστερά, φάνηκε ξεκάθαρα μια αδυναμία να μεταφράσει πλήρως και εμπρόθεσμα τα αυθόρμητο ξέσπασμα της νεολαίας και της κοινωνίας, όπως άλλωστε και χρόνια μετά στις πλατείες, και να ενταχθεί μαζί της πιο κεντρικά και με μαζικά χαρακτηριστικά σε πολιτικό υποκείμενο. Αντίστοιχα ο χώρος της αναρχίας και της αυτονομίας ισχυροποιήθηκε από το Δεκέμβρη, αλλά δεν κατάφερε να προσφέρει κάτι παραπάνω ούτε εν τέλει να εμποδίσει το κίνημα από το να ξεθυμάνει. Να το πούμε κι αλλιώς, αν ο Δεκέμβρης ή κάποιος χώρος είχε όντως συντριπτικά νικήσει, δε θα είχαμε πια κρατικές δολοφονίες ή καταστολή, και είναι αδιανόητο με τις κυβερνήσεις έως τώρα και τις νεοφιλελεύθερες πολιτικές που εφαρμόζουν, με την κατάσταση στο προσφυγικό και την κοινωνική κατρακύλα που βιώνει η νεολαία, να μην αντιδρά σχεδόν κανείς.

Ο Δεκέμβρης στο σήμερα

Μερικά χρόνια μετά μπορούμε να δούμε και πιο συνολικά τις επιρροές εκείνων των ημερών. Ένας μήνας τόσο πυκνός και παραγωγικός πολιτικά, που καθόρισε την πορεία και τη συνείδηση μεγάλου κομματιού της νεολαίας. Η μετατροπή των συναισθημάτων σε πολιτική, του ατομικού σε συλλογικό, τη στιγμή που πορείες μαθητών ενώνονται και η καρδιά πάει να σπάσει, γιατί σπάει η κανονικότητα. Μάθαμε να αντιστεκόμαστε στο φόβο και τη βία συλλογικά, κατανοήσαμε τη δύναμη μας και δημιουργήσαμε εικόνες και βιώματα που μας συνοδεύουν ακόμα και σήμερα. Όλα αυτά μας όπλισαν κατά κάποιο τρόπο, έδωσαν δύναμη για να αντέξει το φοιτητικό κίνημα τα επόμενα χρόνια, να βγει ο κόσμος στις πλατείες το '11 και να μπου οι βάσεις για τη συνολική αμφισβήτηση του νεοφιλελεύθερου υποδείγματος και των μνημονίων.

Ο Δεκέμβρης για εμάς δεν ήταν απάντηση, ήταν ερώτηση. Μια ρητορική ερώτηση που όμως ήθελε συγκροτημένη και συνολική απάντηση. Οι ομοιότητες της καθημερινότητας και της ζωής για το σύνολο της κοινωνίας τότε και τώρα είναι εμφανείς και σκληρές. Οι στιγμές ελευθερίας που νιώσαμε τότε απουσιάζουν μέσα σε μια εκκωφαντική ησυχία. Σε μια ησυχία συννεοχής και παραίτησης, που οφείλουμε στους εαυτούς μας να αφήσουμε πίσω. Οι αλκυονίδες μέρες του Δεκέμβρη πρέπει να βρουν τη ροή τους και πάλι σταδιακά μέσα στη κοινωνία και τις ζωές μας. Τα νοήματα, τα εργαλεία, οι πρακτικές και τα βιώματα του τότε πρέπει να είναι αυτά που θα φροντίσουν να κάνουν την έννοια της συλλογικής ζωής, του συλλογικού τρόπου οργάνωσης της καθημερινότητας και πάλι επίκαιρες, γύρω και πάνω στις ανάγκες μας, στις ανάγκες των πολλών.

Η παιδικότητα πέθανε εκείνη τη μέρα, ήταν η πρώτη μέρα που σκεφτήκαμε εμάς.. Για εμάς που είπαμε μπορώ, για μας που δεν ήταν μια απλή περιπέτεια της εποχής μας, αλλά η αρχή μιας άλλης.